

2071

B.A./B.Sc. (General) Sixth Semester

Public Administration

Paper: Development Administration (with special reference to Punjab)

(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. I which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

- I. Answer any nine of the following in 25-30 words:-
- Scope of development administration.
 - What is a welfare state?
 - What is planned change?
 - Short note on district planning
 - What is development of administration?
 - What do you mean by privatization?
 - Discuss the role of public enterprises in employment generation in India.
 - Meaning of the term - Voluntary sector.
 - Two programmes for rural development in India.
 - What is the function of district planning committee?
 - Two functions of Union Ministry of Health and Family Welfare.
 - Two features of a Public Corporation. (9×2)

UNIT - I

- II. Define development. Discuss its features and dimensions. (18)
- III. Discuss and compare the social and economic features of developed and developing countries. (18)

UNIT - II

- IV. Write an essay on objectives and significance of planning. Give examples. (18)
- V. Discuss the role of district planning committees and state planning boards in bottom up planning. (18)

UNIT - III

- VI. What are public enterprises? Highlight the managerial and operational problems of public enterprises in India. (18)
- VII. What are public enterprises? Describe various forms of public enterprises. (18)

UNIT - IV

- VIII. Discuss the administration of rural development at the local level. (18)
- IX. Describe the role of state administration in education and health sectors. (18)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾਛ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_*

- ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜਿਏ:-
 - ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਾ ਕਾਰਯਕ੍ਸ਼ੇਤਰ
 - ਕਲ੍ਯਾਣਕਾਰੀ ਰਾਜ੍ਯ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 - ਨਿਯੋਜਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 - ਜਿਲਾ ਯੋਜਨਾ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਟਿਪ੍ਪਣੀ ਲਿਖਿਏ।
 - ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਾ ਵਿਕਾਸ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
 - ਨਿਜੀਕਰਣ ਸੇ ਆਪ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ?
 - ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਰੋਜਗਾਰ ਸ੍ਰ੍ਯਨ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦ੍ਯਮਾਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
 - ਸਵੈਚੱਲਿਕ ਕ੍ਸ਼ੇਤਰ- ਪਦ ਕਾ ਅਰਥ ਬਤਾਏ।
 - ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਲਿਏ ਦੋ ਕਾਰਯਕ੍ਰਮ।
 - ਜਿਲਾ ਯੋਜਨਾ ਸਮਿਤਿ ਕਾ ਕ੍ਯਾ ਕਾਰਯ ਹੈ?
 - ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ ਸ੍ਵਾਸ੍ਥ੍ਯ ਔਰ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲ੍ਯਾਣ ਮੰਤ੍ਰਾਲਯ ਕੇ ਦੋ ਕਾਰਯ।
 - ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਨਿਗਮ ਕੀ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ।

ਭਾਗ-1

- ਵਿਕਾਸ ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜਿਏ। ਇਸਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਔਰ ਆਯਾਮਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
- ਵਿਕਸਿਤ ਔਰ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੀ ਸਾਮਾਜਿਕ ਔਰ ਆਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਔਰ ਤੁਲਨਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-2

- ਯੋਜਨਾ ਕੇ ਉਦੇਸ਼ਯੋਂ ਔਰ ਸਹ੍ਯਤ੍ਵ ਪਰ ਨਿਬੰਧ ਲਿਖਿਏ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੀਜਿਏ।
- ਨੀਚੇ ਸੇ ਊਪਰ ਤਕ ਯੋਜਨਾ ਮੇਂ ਜਿਲਾ ਯੋਜਨਾ ਸਮਿਤਿਯੋਂ ਔਰ ਰਾਜ੍ਯ ਯੋਜਨਾ ਬੋਡਾਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-3

- ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦ੍ਯਮ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦ੍ਯਮਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀਯ ਔਰ ਪਰਿਚਾਲਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਸ੍ਯਾਓਂ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲਿਏ।
- ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦ੍ਯਮ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦ੍ਯਮਾਂ ਕੇ ਵਿਭਿਨ ਰੂਪਾਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-4

- ਸ੍ਥਾਨੀਯ ਸ੍ਤਰ ਪਰ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜਿਏ।
- ਸਿੱਖਿਅਕ ਔਰ ਸ੍ਵਾਸ੍ਥ੍ਯ ਕੇ ਕ੍ਸ਼ੇਤ੍ਰਾਂ ਮੇਂ ਰਾਜ੍ਯ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।

*_**_*

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_*

- ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
 - ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕਾਰਜਖੇਤਰ
 - ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ?
 - ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀ ਹੈ?
 - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
 - ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
 - ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?
 - ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਰਵਜਨਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
 - ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਖੇਤਰ-ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।
 - ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ।
 - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀ ਹੈ?
 - ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ।
 - ਲੋਕ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਭਾਗ-1

- ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਯਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਵਿਕਸਤ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

- ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ।
- ਖੱਲੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਤਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੋਜਨਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

- ਜਨਤਕ ਉਦਮ ਕੀ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ।
- ਜਨਤਕ ਉਦਮ ਕੀ ਹਨ? ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

- ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖੋ।

*_**_*